

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Litterarum Commendatitiarum pro Canonico Formula VII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

ADNOTATIONES.

1. NOSTRAM LICENTIAM REQUISIVISTI. De honestate requiritur licentia, non autem de necessitate: Nam litteræ huiusmodi commendatitiæ pro discessu à Diœcesi iis, qui non habent Officium, Beneficium, aut aliam obligationem personalem, servitium, & residentiam exigentia, nunquam sunt denegandæ, Nicol. *lucubr. Can. lib. 1. tit. 22. n. 3.* quem aliquando ab Advocatis Curia citatum vidi ad probandum assumptum, quod Dimissoriæ, pro Ordinibus, absentibus non sint denegandæ, quod Nicolius non dicit, quia illius verba, *ibi--non posse ab Episcopo denegari Dimissorias, seu licentiam manendi extra Diœcesim*, probant propositionem mox firmatam, non autem diversam, & contortam in assumpto, quia *ly Dimissoriæ* accipitur pro licentia sese absentandi, & synonymè pro commendatitiis, ut indicat particula, *seu*, & bene observat Pac. Jordan. *tom. 1. lib. 3. tit. 6. num. 140. in fin.* Nisi tamen ageretur de Ordinatis ob necessitatem Ecclesiæ, nam isti locum, inconsulto Episcopo, deserere non possunt, *Concil. Trid. sess. 23. cap. 16. de Reform.*

2. PER PRÆSENTES TESTAMUR. Differunt litteræ commendatitiæ à Dimissoralibus, quia hæ dantur quando proprius Episcopus non valens propter aliquod impedimentum Ordines conferre Clericis suis, illos dimittit ad illos dimittit ad alium Episcopum Ordinandos, quas *Concil. Trident. cap. 10. sess. 7. de Reform.* vocat reverendas, quo nomine utuntur Hispani, teste Barbof. *de offic. & potest. Episcop. alleg. 7. num. 3.* & de his agitur in *dist. 72. & 73. per tot.*

3. Ille verò (quarum duæ sunt species) vel Clericis peregrinantibus conceduntur (ut hæc) sine quibus in aliena Diœcesi non sunt admittendi ad peragenda Sacra, *cap. Extraneo, & cap. Hortamus 71. dist.* Vel dantur in testimonium, & commendationem morum Subditi, qui vigore Brevis Apostolici, aut Beneficii, postulat aliò ad Ordines promoveri, & hæc quæ etiam vocantur testimoniales sunt dandæ

ab eo, cui est melius edoctus de moribus, & vita Ordinandi: hodiè verò in hoc servanda erit Constitutio Innoc. XII. quæ incipit *Speculatores*.

4. OPTIMIS MORIBUS IMBUTUM, CHRISTIANISQUE VIRTUTIBUS PRÆDITUM. Elogium istud tunc in litteris commendatitiis erit faciendum, quando mores illius, cui conceduntur, Episcopo noti sint: aliàs quando mores statui Clericali non correspondent, vel de vitæ integritate fama dubia est, sicco vestigio pertranseat. Quia si humana urgente ratione abeuntibus, si vè absentibus cum laude de moribus agat: huiusmodi postea testimonio utuntur in Urbe, vel contra ipsummet Episcopum, si Dimissorias pro Ordinibus concedere nollet: vel in Dataria Apostolica pro obtinendis Beneficiis, ad exclusionem digniorum.

Sitque igitur regula, quòd si Episcopus coram Deo de morum probitate testari veareatur, dicat in litteris Commendatitiis--*N. fuisse bonis moribus, & Christiane educatum, & à Diœcesi discedere, vel discessisse, absque ulla Censura, aliòvè canonico impedimento*: Nè postea Episcopo, qui Commendatitiis litteras cum laude concessit, inferatur nota mutabilitatis, aut livoris, si Ordines, vel Dimissorias denegat.

Litterarum Commendatitiarum pro Canonico.

FORMULA VII.

SUMMARIUM.

- 1 Absens ex iuxta causa lucratur Distributiones.
- 2 Causa litis quando suffragetur ad lucrandas distributiones.
- 3 Canonicus, qui facto Capituli cogitur abesse, lucratur distributiones.
Canonicus, qui litem agit cum extraneo, in absentia non lucratur, distributiones, *ibid.*
- 4 Licentia se absentandi à residentia concurrente iuxta causa non potest ab Episcopo denegari.

Cler-

Clericus, qui habet onus residentiae, potest in casu repentino discedere, absque Praelati licentia, *ibid.*
 5 Canonici, qui possunt absque licentia

Episcopi ab esse a residentia, cur petant licentiam absentandi, & nu. 6.
 7 Episcopus an possit licentiam extendere ad quatuor menses? & num. 8.

N. Episcopus N.

Dilecto, &c. Canonico nostrae Cathedralis, &c. Tibi, *ut liti*, quam habes Romae super. . . . assistere possis, & facilius ad opratum finem illam perducere, ab hac Civitate Urbem versus discedendi *licentiam concedimus*, & impertimur. Attestantes te esse Canonicum Sacerdotem Saecularem optimis moribus imbutum, scientiaque praedictum, Missamque publice celebrasse, & celebrare, nec te esse de aliquo crimine inquisitum, neque condemnatum, nullaque alia Censura Ecclesiastica, aut poena innodatum, quod sciamus. Rogantes propterea omnes, & singulos Ecclesiarum Ministros, ad quos declinabis, ut te in talem recipiant, & admittant, Missamque, & alia Divina Officia celebrare sinant. Praesentibus *ad tres tantum menses ad formam Sac. Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. de Reform. valituris*. In quorum, &c. Datum, &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Episcopalis.

ADNOTATIONES.

1 **UT LITI**. Non solum ex causa litis, sed etiam ex alia quacunque rationabili, (quae tamen debet esse certa, & expressa) potest absens a residentia cum licentia Episcopi petere non tantum fructus Praebendae, quam etiam Distributiones, juxta Text. in cap. Relatum, ubi gloss. de Cler. non resid. Rot. coram Manzan. decis. 348. num. 1. Add. ad Gregor. decis. 154.

2. Causa vero litis connumeratur inter necessarias, adeo ut si haec respiciat non tantum interesse Capituli, a quo Canonicus mittatur, sed solummodo tangat statum ipsius Canonici, & Canonicatus, vel agat pro defensione jurium suae Praebendae, vel pro recuperatione fructuum, aut Distributionum, quos, vel quas Capitulum denegat, ac pro lite Urbem petat, & foveat justam causam, lucratur omnes Distributiones, ex traditis a Ventrigil. prax. par. 1. annot. 19. §. 2. num. 10. & seqq. cujus sententiam approbasse videtur Sac. Congr. Concilii in una Lauretana 16.

Junii 1695. favore Marii Orpinelli Theaurarii Almae Domus, qui cum haberet Indultum a Sac. Congregatione, Distributiones in absentia lucrandi, Capitulum sese opposuit illius executioni, & numquam Distributiones concedere voluit, donec super dicti Indulti validitate (quod nullum, & subrepticium esse Capitulum praetendebat) ipso Orpinello in Urbe commorante, & propriam causam patrocinante, pronuntiatum non fuit, & post tertiam Causae propositionem obtinuit Decretum recedendum a decis. & Orpinello deberi Distributiones, usque ad diem captae resolutionis pro executione Indulti.

3. Quo Decreto roboratur illa conclusio communiter recepta, quod si Canonicus facto Capituli pro defensione sui juris cogitur abesse, etiam absque licentia Ordinarii, lucratur Distributiones, Addend. ad Gregor. dicta decis. 154. quia tunc dicitur licentia habere a jure, cap. Ex parte il 2. de Cler. non resid. Gratian. discept. 591. num. 42. Ventrigil. prax. par. 1. annot. 19. §. 2. n. 13. Add. ad Buratt. decis.

694. num. 11. Quidquid esset si Canonicus litem ageret cum extraneo, juxta resolutionem. *Sac. Congreg. Concilii in Aquilana* 23. Maii 1626. l. decr. 13. pag. 5. allegatam in contrarium pro Capitulo in dicta Lauretana.

4. **LICENTIAM CONCEDENDAM.** Concurrente honesta causa absentiae, licentia hujusmodi non potest ab Episcopo denegari, aliàs datur recursus ad Superiorem, qui licentiam Ordinarii supplendo ipse concedat, vel ut Prælatum compellat ad illam dandum, ut docet Abb. in dicto cap. *Relatum num. 6. de Cler. non resid.* ubi ampliat quod propter necessitatem subito, & inopinatè occurrentem, possit Clericus, qui residentiam habet, se absentare absque licentia Prælati, consideratis tamen qualitate causæ, præjudicii, & facilitate petendi licentiam.

5. **AD TRES TANTVM MENSES.** In illis Cathedralibus, ubi non adest Statutum, vel consuetudo, quæ longius servitii tempus requirat, regulariter possunt Canonici absque licentia Episcopi per tres menses abesse, ut non femel declaravit *Sac. Congreg. Concilii* apud Gallemart. *supra Concil. sess. 24. c. 12. nu. 33.*

6. At hic licentia petitur non ut gaudeat Canonicus vacantia à Concilio concessa, sed ut lucretur Distributiones, & ad Sacra admittatur extra Diocesim: ac etiam quia cum Canonici non possint omnes, neque eorum major pars eodem tempore ab esse

à residentia, ne Ecclesia debito servitio fraudetur, recurrentum est ad Episcopum, in cujus arbitrio reponitur, quot debeant remanere, & quot possint discedere, ut *Sac. Congr. declaravit supra d. cap. 12. apud citatum Gallemart.*

7. Et hinc oritur quæstio. An Episcopus ex justa causa possit ad quatuor menses licentiam extendere, & affirmativam sententiam sequitur Gallemart. *loc. sup. citato*, cui adæret *Piasec. prax. Episc. p. 2. cap. 3. art. 2. n. 19. vers. ultra tres*, ex *Text. in cap. Inter quatuor de Cler. non resid.* cui nullibi fuisse derogatum tenet.

8. Oppositam sententiam negativam amplectitur, *Garz. de Benef. par. 3. cap. 2. n. 406.* ubi plura Decreta refert, huicque sociatur *Fagn. in c. Licet n. 37. de Preb. concorditer firmantes*, quod Episcopus licentiam absentiae, ultra tres menses extendere non possit, nisi ex causis expressis in jure, & juxta formam *cap. Vnici de Cler. non resid. in 6.* & hæc secunda sententia in praxi servatur.

Litterarum Comendatitiarum pro absente.

FORMULA VIII.

SUMMARIUM.

1 Clerici peregrinari non debent, nisi de licentia Episcopi.

N. Episcopus N.

Dilecto &c. Tibi qui nullum Officium, nec Beneficium, quod residentiam requirat in hac Dicecesi possides, & à nonnullis annis ad tua honesta negotia peragenda ab eadem cum licentia nostri Prædecessoris discessisti, modòque devolutionis impulsu, ut Nobis supplicari fecisti, Sanctam Lauretanam Domum petere cupias; ut eò pervenire feliciter valeas, licentiam concedimus, & in Domino impertimur. Attestantes te esse Sacerdotem bonis moribus imbutum, & discessisse ab hac Dicecesi, nulla Censura Ecclesiastica, seu Canonico impedimento irretitum (quod sciamus) quominus Sacrificium Missæ, ubique de licentia Ordinarii locorum, & alia Divina Officia celebrare posses. In quorum &c. Datum &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

N. Cancellarius Episcopalis.

AD-